

Helmimetsän Tupa

**Hyvää kohtelua
koskeva
suunnitelma
2025**

Johdanto

Helmimetsän Tuvassa toteutetaan sijaishuoltoa lastensuojelulain mukaisesti, kunnioittaen jokaisen lapsen yksilöllisyyttä, oikeuksia ja osallisuutta.

Hyvän kohtelun suunnitelma toimii tukena arjen työssä ja varmistaa, että lapsen turvallisuus, hyvinvointi ja oikeusturva toteutuvat.

Tupa on pieni, kodinomainen lastensuojeluyksikkö, jossa arki rakentuu ennakoitavuuteen, vuorovaikutukseen ja läsnäoloon. Meille on tärkeää, että jokainen lapsi saa kasvaa omassa tahdissaan, omista lähtökohdistaan käsin ja tätä kuvataan kasvuna *"taimesta versoksi"*. Uskomme jokaisen lapsen mahdollisuuteen vahvistua, löytää omat voimavaransa ja kulkea kohti omannäköistä elämää turvallisessa ympäristössä, tukea ja apua saaden.

Työskentelyssämme korostuu kuuleminen ja kunnioittava kohtaaminen. Omaohjaajat ovat aidosti kiinnostuneita lapsen ajatuksista, toiveista ja kokemuksista, niissä pienissäkin arkisissa asioissa. Lapsen osallisuutta vahvistetaan kaikessa toiminnassa ja hänen mielipiteensä selvitetään ja otetaan huomioon.

Haastavissakin tilanteissa ensisijainen keinomme on aina avoin keskustelu ja yhteisymmärryksen etsiminen. Rajoitustoimenpiteitä käytetään vain lain sallimissa rajoissa, äärimmäisen harvoin ja ainoastaan lapsen parhaaksi
– ei koskaan kasvatuksellisenä keinona.

Näiden toimenpiteiden käytössä korostuu lapsen oikeusturva, henkilöstön ammattitaidon tuoma harkinta ja huolellinen dokumentointi.

Tämä suunnitelma kuvaa periaatteet, joilla Helmimetsän Tuvassa varmistetaan hyvä kohtelu, turvallinen kasvuympäristö sekä lapsen oikeuksien toteutuminen osana laadukasta sijaishuoltoa.

*Tuvan hyvän kohtelun tunnelmaan pääset nettisivuiltamme kuuntelemalla
Tuvan lapsille omistetun biisin! <3*

<https://www.helmimetsa.fi/hyva-kohtelu/>

Hyvä hoito, kasvatus ja huolenpito

Viikko-ohjelma

Helmimetsän Tuvassa haluamme, että sinulla on turvallinen arki ja että sinua kohdellaan aina kunnioittavasti ja inhimillisesti. Meille on tärkeää, että sinua kuunnellaan ja että sinun ääntäsi arvostetaan. Tuvalla pyritään siihen, ettei rajoituksia tarvittaisi ollenkaan. Niiden sijaan käytämme ennakoivia ja turvallisia keinoja, jotka perustuvat hoivaan, yhdessä olemiseen ja hyvään vuorovaikutukseen.

Tuvan arkea helpottaa **yhteinen viikko-ohjelma**, josta näet esimerkiksi:

- milloin on ruokailut,
- mitä yhteistä tekemistä on luvassa (kuten **Tupa-retket** ja muut aktiviteetit),
- sekä päivän aikataulut ja muut tärkeät asiat.

MA	TI	KE	TO	PE	LA	SU
8.00 HERÄTYS	8.00 HERÄTYS	8.00 HERÄTYS	8.00 HERÄTYS	8.00 HERÄTYS	10.00 HERÄTYS	10.00 HERÄTYS
8–8.30 AAMUPALA	8–8.30 AAMUPALA	8–8.30 AAMUPALA	8–8.30 AAMUPALA	8–8.30 AAMUPALA	10–11 AAMUPALA / TUPAKAHVIT	10–11 AAMUPALA / TUPAKAHVIT
8.30–9 AAMUTOIMET	8.30–9 AAMUTOIMET	8.30–9 AAMUTOIMET	8.30–9 AAMUTOIMET	8.30–9 AAMUTOIMET		
9–11 KOULU / SOVITUT ASKAREET	9–11 KOULU / SOVITUT ASKAREET	9–11 KOULU / SOVITUT ASKAREET	9–11 KOULU / SOVITUT ASKAREET	9–11 KOULU / SOVITUT ASKAREET	11–14 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA	11–14 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA
11–11.30 LOUNAS	11–11.30 LOUNAS	11–11.30 LOUNAS	11–11.30 LOUNAS	11–11.30 LOUNAS		
11.30–12 LEPO	11.30–12 LEPO	11.30–12 LEPO	11.30–12 LEPO	11.30–12 LEPO	13–14 LOUNAS	13–14 LOUNAS
12–13.30 KOULU / SOVITUT ASKAREET	12–13.30 KOULU / SOVITUT ASKAREET	12–13.30 KOULU / SOVITUT ASKAREET	12–13.30 KOULU / SOVITUT ASKAREET	12–13.30 KOULU / SOVITUT ASKAREET	14–15 TUPATUOKIO	14–17 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA
13.30–14 TUPAKAHVIT	13.30–14 TUPAKAHVIT	13.30–14 TUPAKAHVIT	13.30–14 TUPAKAHVIT	13.30–14 TUPAKAHVIT		
14–15.30 OMAT MENOT	14–15.30 TUPATUOKIO	14–15.30 OMAT MENOT	14–15.30 OMAT MENOT	14–15.30 OMAT MENOT	15–17 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA	
15.30–16 PÄIVÄLLINEN	15.30–16 PÄIVÄLLINEN	15.30–16 PÄIVÄLLINEN	15.30–16 PÄIVÄLLINEN	15.30–16 PÄIVÄLLINEN	16–17 PÄIVÄLLINEN	16–17 PÄIVÄLLINEN
16–17 LEPO	16–17 LEPO	16–17 LEPO	16–17 LEPO	16–17 LEPO	17–19.30 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA	17–19.30 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA
17–18 TUPAKOKOUS + SIIVOUS	17–19.30 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA	17–19.30 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA	17–19.30 TUPARETKI	17–19.30 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA		
18–19.30 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA				19.30–21 TUPALÖYLYT	19.30–21 TUPALÖYLYT	19.30–20.30 ILTAPALA + TUPATUUMAUS
19.30–20.30 ILTAPALA	19.30–20.30 ILTAPALA	19.30–20.30 ILTAPALA	19.30–20.30 ILTAPALA	21–22 ILTAPALA	21–22 ILTAPALA	
20.30–21 TUPARAUHA	20.30–21 TUPARAUHA	20.30–21 TUPARAUHA	20.30–21 TUPARAUHA	22–22.30 TUPARAUHA	22–22.30 TUPARAUHA	20.30–21 TUPARAUHA
21 HILJAISUUS	21 HILJAISUUS	21 HILJAISUUS	21 HILJAISUUS	22.30 HILJAISUUS	22.30 HILJAISUUS	21 HILJAISUUS

Lisäksi sinulle tehdään oma **henkilökohtainen kuntoutumissuunnitelma** ja **oma viikko-ohjelma**, joka rakennetaan juuri sinun tavoitteidesi ja tarpeidesi mukaan. Siinä näkyvät esimerkiksi:

- koulupäivät,
- harrastukset,
- kotijaksot,
- sekä omat menot ja tapaamiset.

Näin sinun arjestasi tulee mahdollisimman selkeä ja sinun näköisesi.

Tuvan arkeen kuuluvat myös **viikoittaiset Tupa-tuokiot**, joihin voit halutessasi osallistua. Ne ovat vapaaehtoisia, mutta tosi tärkeitä yhteisiä hetkiä. Tupa-tuokioissa pysähdytään yhdessä miettimään arjen asioita, tekemään ehdotuksia, antamaan palautetta ja jakamaan ajatuksia.

Tuokioissa voit vaikuttaa siihen, millaista arkea Tuvalla eletään, ja ne auttavat tutustumaan muihin sekä harjoittelemaan yhdessä olemista turvallisessa ilmapiirissä. Kun osallistut ja kerrot mielipiteesi, pääset itse vaikuttamaan yhteisiin asioihin ja näet, että sinun mielipiteelläsi on merkitystä.

Helmimetsän Tuvassa haluamme, että tunnet kuuluvasi joukkoon, että sinut otetaan tosissaan ja että täällä on hyvä olla – juuri sinuna

Omaohjaajat

Jokaiselle nuorelle nimetään kaksi omaohjaajaa.

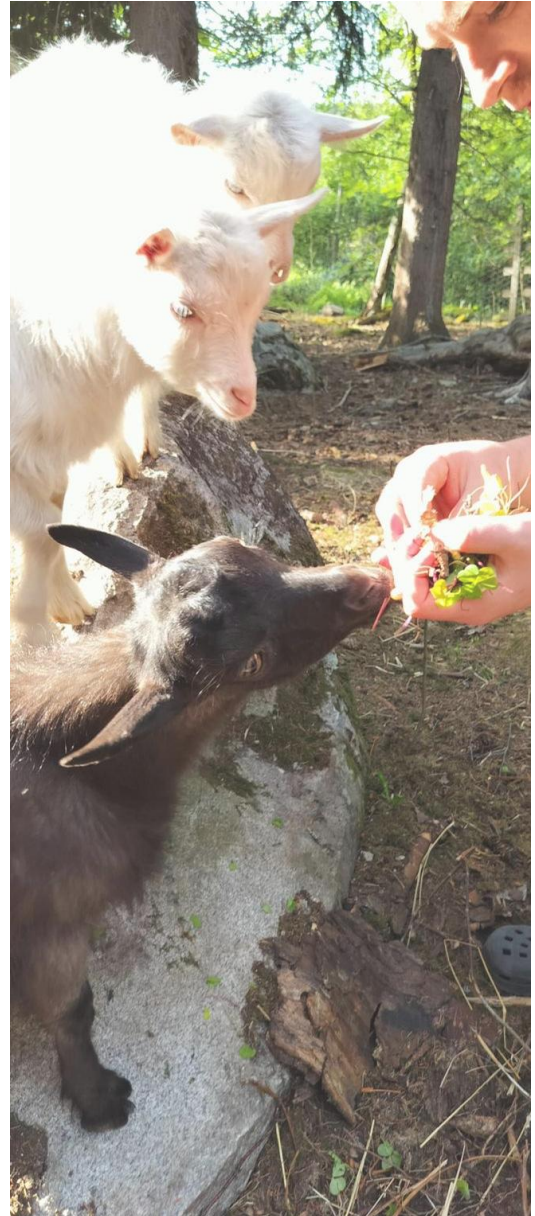
Omaohjaajat ovat sinun omia, turvallisia aikuisiasi. He ovat vierelläsi arjessa, tukevat ja kuuntelevat sinua. He tutustuvat sinuun rauhassa ja omassa tahdissasi. Yhdessä omaohjaajien kanssa voitte keksiä kivaa tekemistä ja jutella tärkeistä asioista.

Jos toinen omaohjaajistasi ei ole paikalla, toinen omaohjaaja tai muut Helmimetsän Tuvan aikuiset huolehtivat siitä, että sinulla on kaikki hyvin ja että tarpeesi tulevat huomioiduksi.

Omaohjaajat pitävät yhteyttä sinun perheeseesi ja kertovat, mitä sinulle kuuluu. He juttelevat tarvittaessa myös sosiaalityöntekijän kanssa, joka huolehtii sinun asioistasi. Näin kaikki aikuiset tietävät, miten sinulla menee ja osaavat tukea sinua parhaalla mahdollisella tavalla.

Sinulle tehdään oma hoito- ja kasvatussuunnitelma, jossa mietitään yhdessä, miten sinun arjestasi saadaan turvallinen, rauhallinen ja hyvä. Suunnitelma pohjautuu sinun asioistasi vastaavan sosiaalityöntekijän tekemään asiakassuunnitelmaan – eli siihen, mitä sinun elämässäsi on tärkeää ja mihin pyritään. Tuvalla suunnitelmassa kerrotaan, miten nämä asiat näkyvät ihan tavallisessa arjessa ja miten sinua tuetaan joka päivä.

Suunnitelma tehdään yhdessä sinun, perheesi ja muiden tärkeiden aikuisten kanssa. Se kirjoitetaan ylös, jotta kaikki Helmimetsän Tuvan aikuiset tietävät, mikä sinulle on tärkeää ja miten sinua voidaan tukea parhaalla mahdollisella tavalla.

Tuvan kaikki ohjaajat ovat täällä sinua varten <3

Rajoitustoimenpiteiden käyttö Tuvalla

Tuvalla tärkeintä on, että **sinulla on aina turvallinen ja hyvä olo**.

Sinä olet arvokas juuri sellaisena kuin olet, ja ohjaajat pitävät huolta sinun hyvinvoinnistasi – myös silloin, kun asiat tuntuvat vaikeilta tai kun on tosi vahvoja tunteita.

Joskus voi tulla hetkiä, jolloin mikään ei tunnu auttavan ja tilanne menee tosi hankalaksi.

Silloin aikuiset voivat joutua käyttämään **rajoitustoimenpiteitä**

– eli keinoja, joilla varmistetaan, ettei kukaan loukkaannu ja että kaikki pysyvät turvassa.

Silloinkin aikuiset toimivat aina **rauhallisesti, kunnioittavasti ja suojellen**. Tarkoitus ei ole koskaan rangaista, vaan auttaa sinua palautumaan rauhaan ja turvallisuuteen.

Tuvalla **kaikenlaiset tunteet ovat sallittuja**. Saat olla vihainen, surullinen, pettynyt tai ärsyyntynyt – se on ihan ok.

Yhdessä ohjaajien kanssa tehdään suunnitelma niitä hetkiä varten, kun tuntuu, että "nyt menee hermot".

Suunnitelma auttaa aikuisia tietämään, mikä sinua auttaa rauhoittumaan. Ehkä sinua auttaa, kun saat olla hetken omissa huoneessasi, kuunnella musiikkia, halata pehmounikaveriasi tai käydä silittämässä Tuvan vuohia.

Tämä suunnitelma tehdään **yhdessä sinun kanssasi**, ja kaikki Tuvan aikuiset oppivat, mikä toimii juuri sinulle.

Aikuiset kertovat ja pohtivat yhdessä

Jos joskus tarvitaan rajoituksia, Tuvan ohjaajat kertovat siitä heti sosiaalityöntekijällesi – eli sille aikuiselle, joka huolehtii sinun asioistasi virallisesti. Näin kaikki tärkeät aikuiset tietävät, mitä on tapahtunut ja voivat yhdessä miettiä, miten sinua voi seuraavaksi tukea mahdollisimman hyvin.

Rajoitusten kirjaaminen ja arviointi

Rajoitustoimenpiteiden kirjaaminen (LSL 74 §)

Jokainen rajoitustoimenpide on kirjattava huolellisesti. Kirjauksesta täytyy ilmetä:

- mitä rajoitusta on käytetty ja miksi
- miten se toteutettiin ja kauanko se kesti
- kuka päätti ja kuka toteutti rajoituksen
- ketkä olivat paikalla
- mitä sinä ajattelit ja miten sinua kuultiin ennen päätöstä

Kirjaukset lähetetään kuukausittain sosiaalityöntekijällesi, joka seuraa ja valvoo, että rajoituksia käytetään oikein ja lain mukaisesti.

Rajoituksen lapsikohtainen arviointi (LSL 74 a §)

Kun rajoitustilanne on ohi ja olet valmis puhumaan siitä, aikuisten täytyy käydä asia läpi sinun kanssasi. Arvioinnissa käsitellään:

- miksi rajoitus tehtiin ja oliko se tarpeellinen
- miten se toteutettiin ja miltä se sinusta tuntui
- mitä voitaisiin seuraavalla kerralla tehdä paremmin. Myös huoltajasi voivat osallistua keskusteluun, jos se on mahdollista.

Sijaishuoltopaikka toimittaa tiedot rajoituksesta ja arvioinnista sosiaalityöntekijällesi heti, kun keskustelut on käyty.

Miten tämä toteutetaan meillä Tuvalla

Tuvalla jokainen rajoitustoimenpide kirjataan heti ja sinulle kerrotaan, mitä kirjattiin ja miksi. Sinulla on aina oikeus saada tietää, mitä sinusta on kirjattu ja mitä päätöksiä on tehty.

Tuvalla toimitaan näin:

1. Tilanne pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan ilman rajoituspäätöksen tekemistä.
2. Huoltajia tiedotetaan tilanteesta.
3. Rajoitustilanteet kirjataan heti tapahtuman jälkeen.
4. Kirjaukset sisältävät kaiken, mitä laki edellyttää – myös sinun ja huoltajiesi mielipiteet.
5. Sinulle kerrotaan rajoituksesta ja siitä tehdystä päätöksestä. Päätöksestä tehdään virallinen kirjallinen (paperi)versio, joka luovutetaan sinulle ja huoltajillesi mahdollisimman pian päätöksen teon jälkeen, etenekin valitusaika huomioiden.
6. Kun tilanne on ohi, saat oman päätöksen ja siitä keskustellaan rauhassa. Kuvataan mitä tapahtui, miksi ja käydään läpi miltä se sinusta tuntui. Näin voimme yhdessä miettiä, miten jatkossa voidaan toimia niin, ettei rajoituksia tarvittaisi.
7. Kaikki kirjaukset/päätökset lähetetään kuukausittain sosiaalityöntekijällesi, joka seuraa, että sinua kohdellaan aina oikein ja lain mukaan.

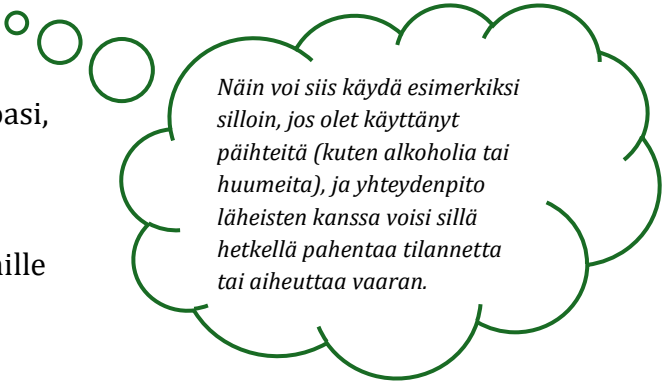
Rajoitustoimenpiteiden sisällöt

Yhteydenpidon rajoittaminen (LSL 62 §)

Tuvalla sinulla on oikeus pitää yhteyttä omaan perheeseesi ja muihin tärkeisiin ihmisiin – esimerkiksi soittamalla, viestittelemällä tai tapaamalla heitä. Joskus voi kuitenkin tulla tilanteita, joissa aikuiset joutuvat **rajoittamaan yhteydenpitoa** hetkeksi, jotta sinä pysyisit turvassa ja saisit tarvitsemiasi rajoja ja tukea.

Miksi yhteydenpitoa voidaan rajoittaa

- yhteydenpito vakavasti häiritseisi sinun hoitoasi, Tuvalla olemista tai tavoitteita
- se voisi olla vaaraksi sinun tai muiden turvallisuudelle, kehitykselle tai hyvinvoinnille
- se on tarpeen muiden lasten tai aikuisten turvallisuuden vuoksi
- tai jos sinä itse et halua pitää yhteyttä ja perusteesi ovat ymmärrettäviä ja perusteltuja

Näin voi siis käydä esimerkiksi silloin, jos olet käyttänyt päihteitä (kuten alkoholia tai huumeita), ja yhteydenpito läheisten kanssa voisi sillä hetkellä pahentaa tilannetta tai aiheuttaa vaaran.

Mitä yhteydenpidon rajoittaminen voi tarkoittaa

- tapaamisia vanhempien tai muiden läheisten kanssa siirretään tai pidetään tauolla
- puhelinta tai muita viestivälineitä käytetään vain sovitusti tai niitä voidaan ottaa hetkeksi pois
- sinulle osoitettuja tai sinun lähettämiä kirjeitä tai lähetyksiä voidaan tarkistaa, jos on huoli turvallisuudesta
- ottaa rajoituksen ajaksi Tuvan haltuun yhteydenpitoon käytettävät laitteet ja välineet tai rajoittaa niiden käyttöä
- ettei olinpaikkaasi kerrota vanhemmille, jos se on lapsen edun mukaista

Kuka tekee päätöksen

- Tuvan johtaja voi päättää rajoituksesta, jos se kestää korkeintaan 30 vrk.
- Jos rajoitusta tarvitaan pidemmäksi aikaa, päätöksen tekee oma sosiaalityöntekijäsi.

Sinulla on oikeus tietää ja vaikuttaa

Jos yhteydenpitoasi rajoitetaan, siitä tehdään aina **kirjallinen päätös**. Sinulle kerrotaan päätöksestä, ja jos olet täyttänyt 12 vuotta, **voit itse valittaa siitä hallinto-oikeuteen**. Valituksen voivat tehdä myös sinun huoltajasi tai se henkilö, jonka yhteydenpitoa sinuun on rajoitettu.

Henkilöntarkastus (LSL 66§)

Joskus Tuvalla voi tulla tilanne, jossa aikuiset joutuvat tekemään henkilöntarkastuksen. Se tarkoittaa, että aikuiset katsovat **vaatteidesi ja niiden taskujen sisälle** tai tarkistavat, **mitä vaatteidesi alla on**, esimerkiksi jos he epäilevät, että sinulla saattaa olla jotain vaarallista tai kiellettyä mukanaan.

Tarkastus voi tarkoittaa myös sitä, että aikuiset tarkistavat repun, laukun tai muun kantovälineen sisällön.

Miksi tarkastus voidaan tehdä

Henkilöntarkastus tehdään vain, jos aikuisilla on perusteltu syy epäillä, että lapsella on mukanaan jotain seuraavista:

- aineita, kuten päihteitä tai niiden käyttöön liittyviä välineitä
- esineitä, joilla voi satuttaa itseään tai muita

Tarkastusta ei koskaan tehdä varmuuden vuoksi kaikille lapsille, vaan vain yksittäisessä tilanteessa, jos on oikeasti syy epäillä jotakin tällaista.

Mitä ei saa tarkistaa

Tarkastus saa koskea vain sellaisia aineita ja esineitä, jotka laki sallii tarkistaa. Esimerkiksi tupakan hallussapidon vuoksi henkilöntarkastusta ei saa tehdä.

Miten tarkastus tehdään

Henkilöntarkastus tehdään aina **rauhallisesti, kunnioittavasti ja turvallisesti**.

Aikuiset tietävät, että sinulla on oikeus omaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen – sinua ei saa turhaan koskea tai tutkia ilman painavaa syytä.

Tarkastuksen tekee Tuvan johtaja tai hänen määräämänsä työntekijä. Tilanteessa on mahdollisuuksien mukaan aina kaksi aikuista. Jos vaatteiden alle täytyy katsoa, sen tekee mahdollisuuksien mukaan samaa sukupuolta oleva työntekijä. Kiireellisessä tilanteessa tarkastus voidaan tehdä myös muuten, mutta siitä kerrotaan ja kirjataan syy.

Kerro tunteistasi

Henkilöntarkastuksesta ei voi tehdä valitusta, mutta sinulla on aina oikeus kertoa, miltä se tuntui. Jos tarkastus tuntuu epärealistiselta tai ikävältä, voit jutella ohjaajien tai oman sosiaalityöntekijäsi kanssa. He kuuntelevat sinua ja yhdessä voidaan käydä läpi, miksi tarkastus tehtiin ja miten vastaavat tilanteet voidaan hoitaa sinua paremmin kunnioittaen tulevaisuudessa.

Henkilönkatsastus (LSL 66 a §)

Jos aikuisilla on **perusteltu syy epäillä**, että olet käyttänyt päihdyttäviä aineita, sinulle voidaan tehdä **henkilönkatsastus**. Se tarkoittaa, että selvitetään mahdollinen päihteiden käyttö esimerkiksi Tuvassa puhalluskokeella, virtsanäytteellä tai laboratoriossa sylkinäytteellä, hiusnäytteellä tai verikokeella.

Henkilönkatsastus tehdään **aina kunnioittaen yksityisyyttäsi ja ihmisarvoasi**, ja pyrimme siihen, ettei siitä aiheudu sinulle turhaa haittaa tai epämukavuutta. Joskus tutkimus voidaan tehdä laboratoriossa tai terveydenhuollon tiloissa, jolloin tarvitaan lääkärin lähete.

Miten katsastus toteutetaan

- Katsastus tehdään aina **rauhallisesti ja kunnioittavasti ja yksityisyyttäsi suojaten**.
- Katsastuksen voi tehdä **laitoksen johtaja, hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö tai muu pätevä ammattilainen**.
- Jos katsastuksen tekee henkilö, joka ei ole terveydenhuollon ammattilainen, mukana on aina **vähintään kaksi hoito- ja kasvatusalaa aikuista** esim. Tuvalla ohjaajaa.
- Pyrimme siihen, että katsastuksen tekee **saman sukupuolen aikuinen**, paitsi jos turvallisuus edellyttää toisin.
- **Verinäytteen** voi ottaa vain terveydenhuollon ammattilainen.

Mitä tapahtuu tulosten kanssa

- Jos tuloksissa on epäselvyyksiä, näyte voidaan lähettää laboratorioon tarkistettavaksi.
- Jos tulokset ovat ristiriitaisia, analyysi uusitaan, jotta **oikeutesi ja turvallisuutesi varmistetaan**.

Kerro tunteistasi

Henkilönkatsastuksesta ei voi tehdä valitusta, mutta sinulla on aina oikeus kertoa tunteistasi ja näkemyksistäsi ohjaajille tai sosiaalityöntekijälle. He kuuntelevat sinua ja yhdessä voidaan miettiä, miten vastaavat tilanteet voidaan hoitaa sinua paremmin kunnioittaen tulevaisuudessa.

Omaisuuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen (LSL 67 §)

Jos aikuisilla on perusteltu syy epäillä, että sinulla tai sinulle tulevissa kirjeissä tai lähetyksissä on päihteitä, vaarallisia aineita tai esineitä, aikuiset voivat **tarkistaa sinun käytössäsi olevat tilat, tavarat sekä kirjeet ja lähetykset**.

Tämä tehdään aina sinun ja muiden turvallisuuden varmistamiseksi.

Mitä voidaan tarkistaa

Tarkastuksessa voidaan ottaa huomioon aineet ja esineet, jotka:

- ovat päihtymistarkoitukseen tarkoitettuja aineita tai niiden käyttöön soveltuvia välineitä (esim. huumeet, alkoholi, lääkkeet, liuottimet, piiput)
- voivat vahingoittaa sinua tai muita (esim. aseet, veitset, räjähteet)
- vaarantavat sinun tai muiden turvallisuuden, terveyden tai hengen
- haittaavat Tuvan järjestystä tai turvaa (esim. laitteet karkumatkojen suunnitteluun)

Mitä otetaan heti haltuun

- Huumausaineet, alkoholi ja päihteiksi luokiteltavat lääkkeet
- Ampuma-aseet ja räjähteet (annetaan poliisille)
- Teräaseet ja itse valmistetut vaaralliset esineet

Harkittu päätös

Jos esineet voivat vaarantaa turvallisuutta, mutta eivät ole käytössä vahingon tekemiseen (esim. sakset, veitset, tulentekovälineet), aikuiset tekevät harkitun päätöksen niiden käsittelystä. Sama koskee laitteiden käyttöä, jos se haittaa sijaishuoltoa tai Tuvan järjestystä (esim. puhelimen käyttö öisin).

Tupakkatuotteet

- Tupakka- ja nikotiinituotteita ei tarkasteta omaisuudeksi, mutta ne voidaan ottaa pois näkyviltä tai haltuun.
- Ne palautetaan sinulle 18-vuotiaana tai sijaishuollon päättyessä huoltajallesi.

Tarkastuksen käytännöt

- Lähtökohtana on, että tarkastus tehdään aina sinun läsnäollessasi.
- Jos tilanne on kiireellinen (esim. jos olet poissa Tuvalta luvattomasti), tarkastus voidaan tehdä myös ilman läsnäoloasi.
- Henkilökohtaisesta tunteistasi ja näkemyksistäsi voit aina kertoa ohjaajille tai sosiaalityöntekijälle, vaikka tarkastuksesta ei voi tehdä valitusta.

Aineiden ja esineiden haltuunotto (LSL 65 §)

Tuvan aikuiset ottavat haltuun **kaikki aineet ja esineet, jotka voivat olla vaarallisia sinulle, muille lapsille tai Tuvan järjestykselle.**

Tämä tehdään, jotta kaikkien turvallisuus ja hyvinvointi säilyy.

Mitä otetaan heti haltuun:

- Päihdyttävät aineet ja niihin liittyvät välineet (esim. huumeet, alkoholi, lääkkeet väärin käytettynä, liuottimet, ruiskut, vesipiiput ja tislauvälineet)
- Esineet, jotka on tarkoitettu vahingoittamaan itseä tai muita (esim. teräaseet, nyrkkiraudat, ketjut tai rautaputket)
- Vaaralliset esineet (esim. puukot, saksat, liima tai tulentekovälineet) jos näyttää todennäköiseltä, että niitä aiotaan käyttää vahingoittamiseen

Harkinnan perusteella aikuiset voivat ottaa haltuun myös:

- Esineet, jotka voivat haitata Tuvan arkea tai järjestystä (esim. puhelin, tietokone, mopo, lompakko), jos niiden käyttö liittyy karkuurityksiin, rikolliseen toimintaan tai turvallisuuden vaarantumiseen
- Tupakka- ja nikotiinituotteet (sähkötupakka, nuuska, nikotiininesteet), jos ne ovat näkyvillä tai löytyvät tarkastuksen yhteydessä. Tupakkatuotteet palautetaan sinulle täysi-ikäisenä tai sijaishuollon päättyessä huoltajalle.

Päätöksenteko ja oikeutesi

- Jos aineita tai esineitä ei palauteta heti, aikuiset tekevät siitä kirjallisen päätöksen
- Päätös toimitetaan sinulle (jos olet täyttänyt 12 vuotta) ja huoltajallesi
- Jos tavara palautetaan heti, kirjallista päätöstä ei tarvitse tehdä, mutta tilanne kirjataan
- Tähän päätökseen kuuluu valitusoikeus. Sinä ja huoltajasi voitte halutessanne **valittaa päätöksestä hallinto-oikeuteen**. Henkilökunta kertoo, miten valitus tehdään ja neuvoo tarvittaessa oikeuksistasi

Liikkumisvapauden rajoittaminen (LSL 69 §)

Joskus voi tulla tilanne, jossa sinua voidaan tilapäisesti kieltää poistumasta Tuvan alueelta, laitoksesta tai tietyn asuinyksikön tiloista. Tätä kutsutaan liikkumisvapauden rajoittamiseksi (LVR). Rajoitus voidaan asettaa vain, jos se on tarpeen sinun turvallisuutesi ja huolenpitosi vuoksi ja jos se on sinun etusi mukaista.

Milloin rajoitus voidaan asettaa

- olet käyttänyt päihteitä
- olet tehnyt rikoksen tai rikoksia
- käyttäydyt laitoksessa uhkaavasti tai vaarallisesti
- rajoitus on tarpeen, jotta voit suojautua itsellesi vakavalta vahingolta, kuten jatkuvalta karkaamiselta

Rajoituksen aikana voit poistua rajoitetulta alueelta **vain työntekijän seurassa**. Sinun tavalliset toimintosi, kuten harrastukset ja retket, pyritään turvaamaan.

Rajoitus ei saa katkaista sosiaalisia suhteitasi tai eristää sinua muista lapsista.

Rajoituksen kesto ja päätöksenteko

- Rajoitus voi kestää enintään 30 vuorokautta kerrallaan, ja sen tarve arvioidaan säännöllisesti
- Rajoitus voidaan lopettaa aiemmin, jos se ei enää ole tarpeen

Kuka päättää rajoituksesta:

- Tuvan ohjaajat voivat asettaa rajoituksen enintään 7 vuorokaudeksi. Päätöksen tekee laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä ohjaaja
- Sosiaalityöntekijä päättää yli 7 vuorokauden, mutta enintään 30 vuorokauden rajoituksista
- Tuvan ohjaajat voivat asettaa rajoituksen enintään 7 vuorokaudeksi
- Sosiaalityöntekijä päättää rajoituksista yli 7 vuorokauden ja enintään 30 vuorokauden ajaksi
- Jos liikkumistasi rajoitetaan, siitä tehdään aina kirjallinen päätös.

Sinun oikeutesi

Tähän päätökseen on **oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuteen**. Valituksen voivat tehdä sinä itse (jos olet täyttänyt 12 vuotta) tai huoltajasi.

Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen (LSL 69 a §)

Jos joskus poistuisit **luvattomasti Tuvan alueelta**, laitos vastaa siitä, että sinut etsitään ja palautetaan takaisin.

Jos et palaa sovitusti, **aikuiset ryhtyvät heti toimiin**, jotta sinut löydetään ja saat turvallisesti takaisin Tuvalla.

Ilmoitusvelvollisuus

- Virka-aikana aikuiset ilmoittavat asiastasi sosiaalityöntekijälle tai hänen poissa ollessaan nimetylle toiselle henkilölle tai lastensuojelupäivystykseen.
- Virka-ajan ulkopuolella ilmoitus tehdään sosiaalipäivystykseen, joka toimii lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Kuinka sinut palautetaan takaisin

Laitos ja sosiaaliviranomaiset tekevät yhteistyötä ja järjestävät turvallisen kuljetuksen takaisin Tuvalla, jos et palaa vapaaehtoisesti.

Kuljetuksen voi tehdä vain:

- Laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva vakituinen ja pätevä aikuinen, joka osallistuu hoito- ja kasvatustyöhön esim. Tuvalla ohjaajat
- Sinun asioistasi vastaava sosiaalityöntekijä
- Muu toimivaltainen viranomainen, kuten poliisi tai toisen kunnan sosiaaliviranomainen

Kuljetus toteutetaan aina turvallisesti, ja liikenneturvallisuus huomioidaan.

Kiinnipitäminen (LSL 68 §)

Joskus tilanteessa, jossa sinä tai joku muu voi vahingoittua, aikuiset **voivat joutua pitämään sinua kiinni** hetkellisesti, jotta tilanne rauhoittuu ja kaikki pysyvät turvassa.

Milloin kiinnipitäminen voidaan tehdä

- On todennäköistä, että voisit vahingoittaa itseäsi tai muita
- Kiinnipitäminen on välttämätöntä sinun tai toisen hengen, terveyden tai turvallisuuden suojaamiseksi tai merkittävän omaisuusvahingon estämiseksi
- Kiinnipitäminen voi sisältää myös sen, että sinut siirretään turvallisempaan paikkaan.

Miten kiinnipitäminen toteutetaan

- Kiinnipitäminen toteutetaan laitoksen johtajan tai hoito- ja kasvatushenkilökunnan toimesta
- Se tarkoittaa fyysistä kiinnipitoa, jonka tarkoitus on rauhoittaa tilanne tai suojata sinua ja muita
- Välineiden käyttö ei ole sallittua kiinnipiteessä
- Toimenpiteen tulee olla hoidollinen ja huollollinen, eli se tehdään sinun hyvinvointisi ja turvallisuutesi vuoksi, ja vain niin paljon kuin on tarpeen

Tärkeitä asioita kiinnipitoon liittyen

- Kiinnipitäminen ei saa olla ennakollinen toimenpide ilman välitöntä vaaraa
- Omaisuuden suojaamisessa kyse pitää olla merkittävästä vahingosta; pieni vahinko ei oikeuta kiinnipitoon
- Kiinnipitäminen on viimesijainen keino, ja sitä käytetään vain, jos kaikki muut keinot eivät riitä
- Aikuiset arvioivat aina kokonaisuutta, eli tilannetta ja käyttäytymistä ennen kiinnipitoa

Ennakointi ja turvallisuus

Tuvan ohjaajat käyvät erilaisia koulutuksia, joissa opetellaan ennakoidaan tilanteita, jotta kiinnipitoa ei tarvitsisi käyttää. Koulutuksissa harjoitellaan myös turvallisia tapoja toimia, jotta tarvittaessa voidaan toimia aina sinun hyvinvointisi ja turvallisuutesi edellä.

Eristäminen (LSL 70 §)

Joskus voi tulla tilanne, jossa aikuiset joutuvat **eristämään sinut muista lapsista**. Tämä tehdään vain, jos käyttäytymisesi olisi vaaraksi itsellesi tai muille, tai jos se on välttämätöntä sinun henkesi, terveyden tai turvallisuuden vuoksi.

- Eristämistä ei saa käyttää rangaistuksena tai kasvatuksellisenä keinona
- Ennen eristämistä aikuiset harkitsevat lievempiä keinoja
- Esim. rauhattomuus, äänekkyyys tai oma huoneessa rauhoittuminen ei ole eristämistä, ellei poistumista estetä tai oleskelu ole vastentahtoista ja pitkäkestoista

Kesto ja arviointi

- Eristämisen on oltava välttämätöntä ja keston on oltava suhteessa tarpeeseen
- Eristämistä ei saa jatkaa yhtäjaksoisesti yli 12 tuntia ilman uutta päätöstä
- Pisin sallittu kokonaisaika on 24 tuntia
- Uusi päätös eristämisen jatkamisesta edellyttää, että tarve on edelleen olemassa ja hoitoa ei voi järjestää muulla tavalla
- Lapselle tehdään tarvittaessa lääkärintarkastus ennen jatkopäätöstä, tai tarvittaessa eristämisen alussa, aikana tai päättyessä

Eristämisolosuhteet

- Olet jatkuvan hoito- ja kasvatushenkilöstön valvonnassa
- Vastuuhenkilö nimetään, ja hänen on oltava saman tilan tai läheisen tilan lähellä
- On varmistettava kuulo- ja näköyhteys, eikä sitä voi korvata pelkällä kameravalvonnalla tai kutsukellolla
- Tilojen tulee olla turvallisia ja sopivia hoidon kannalta
- Sinulle taataan ruoka, juomavesi, raitis ilma, saniteettitilat, riittävä valaistus ja kello ajankulun seuraamista varten

Tuvassa ei ole erityistä eristystilaa, joten eristystä käytetään **vain äärimmäisenä ja väliaikaisena toimenpiteenä**. Käytössä arvioidaan yksilöllinen tarve ja turvallisuus. Eristys voidaan tarvittaessa toteuttaa muussa turvalliseksi arvioidussa tilassa.

Eristämisestä tehdään aina kirjallinen päätös, ja sitä valvotaan jatkuvasti. Toimenpiteen kesto pidetään mahdollisimman lyhyenä, ja huolehditaan fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista.

Valitusoikeus

Meillä Tuvalla on tärkeää, että **tiedät omat oikeutesi** ja ymmärrät, mitä voit tehdä, jos jokin asia huolestuttaa tai tuntuu väärältä.

Mitä sinun on hyvä tietää

- Voit pyytää päätösten tarkistamista tai muutosta
- Voit kertoa tunteistasi ja kokemuksistasi
- Voit hakea tukea aikuisilta, joihin luotat
- Voit tehdä kantelun luottamuksellisen henkilön kautta

Ohjaajat varmistavat, että ymmärrät myös rajoitustoimenpiteiden tarkoituksen ja saat tietoa muutoksenhaun ja oikeussuojakeinoista.

- Saat aina sosiaaliasiavastaavan yhteystiedot ja muut tärkeät yhteystiedot, jotta apua on helposti saatavilla
- Sinulle kerrotaan ja kirjataan ylös sosiaaliasiavastaavan yhteystiedot ja hänen tarjoamansa palvelut
- Ohjaajat auttavat myös sinua ja huoltajiasi valmiiden muutoksenhaku- ja oikeussuojakeinojen käytössä

Sijoittaja-alueiden yhteystiedot

- Pirkanmaan hyvinvointialue / **Pirha**
  - sosiaaliasiavastaava p. 040 504 5249
  - sosiaali- ja kriisipäivystys p. 0500 625 990
- Kanta-Hämeen hyvinvointialue / **Oma-Häme**
  - sosiaaliasiavastaavan takaisinsoittopalvelu p. 036 293 210
    - Yhteydenotto pyyntö tekstiviestitse (numeroon ei ole mahdollista soittaa tai laittaa multimediatekstejä) p. 040 629 6190
  - sosiaali- ja kriisipäivystys p. 036 296 560

Valitusmahdollisuus

Jos päätöksestä haluaa valittaa, sen voi tehdä suoraan **Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen**:

- Osoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
- Puhelin: 029-564 2210

Lisäksi voit olla yhteydessä seuraaviin viranomaisiin

- Lupa- ja valvontavirasto puhelinvaihe p. 0295 254 000
- Eduskunnan oikeusasiamies p. 09 4321 (numerosta vastaa 'eduskunta - riksdagen'). Kerro, että sinulla on asiaa oikeusasiamiehen kansliaan. (<https://oikeusasiamies.fi/lapset-ja-nuoret>)

Allekirjoitukset ja päivitykset

Suunnitelma luotu 21.6.2025.

Suunnitelma päivitetty 5.10.2025, 27.4.2026 ja 1.6.2026.

Orivedellä 1.6.2026

Suvi Jämsä
Yksikön johtaja
Helmimetsän Tupa